

OBSAH

PŘEDMLUVA	3
1. ÚVOD DO STUDIA DĚJIN PRAVĚKU	5
1.1 ZÁKLADNÍ POJMOSLOVÍ	5
1.2 ARCHEOLOGICKÉ PRAMENY	7
1.2.1 <i>Surovina v pravěku</i>	8
1.3 ZÁKLADY ARCHEOLOGICKÉ METODOLOGIE	11
1.3.1 <i>Terénní průzkum</i>	12
1.3.2 <i>Archeologický terénní výzkum</i>	12
1.3.3 <i>Konzervace a restaurace památek</i>	13
1.3.4 <i>Archeologicko-historický výstup</i>	13
1.4 STRUČNÉ DĚJINY ARCHEOLOGIE	15
1.5 SOUČASNÁ ORGANIZACE ČESKÉ ARCHEOLOGIE	17
1.6 PERIODIZACE PRAVĚKU A RANÉ DOBY DĚJINNÉ	18
2. VZNIK PRVOBYTNÉ SPOLEČNOSTI	22
2.1 PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ PRAVĚKU	22
2.1.1 <i>Přírodní podmínky pleistocénu</i>	22
2.1.2 <i>Geologie pleistocénu</i>	25
2.1.3 <i>Vývoj podnebí v holocénu</i>	26
2.2 ANTROPOGENEZE	27
2.2.1 <i>Postavení člověka v živočišné říši</i>	27
2.2.2 <i>Přehled vývoje primátů</i>	29
2.2.2.1 <i>Stadium hominoidní</i>	29
2.2.2.2 <i>Stadium subhumánních hominidů</i>	30
2.2.2.3 <i>Rod Homo</i>	30
2.2.2.3.1 <i>Homo habilis</i>	31
2.2.2.3.2 <i>Homo erectus</i>	32
2.2.2.3.3 <i>Homo sapiens</i>	32
2.2.2.3.4 <i>Homo sapiens sapiens</i>	33
3. STARŠÍ A STŘEDNÍ DOBA KAMENNÁ (PALEOLIT A MEZOLIT)	35
3.1 SPOLEČENSKÉ BYTÍ (NEVÝROBNÍ, PŘISVOJOVACÍ EKONOMIKA)	35
3.2 DUCHOVNÍ ŽIVOT	36
3.2.1 <i>Vývoj přírodně náboženských představ</i>	37
3.2.2 <i>Estetická kultura paleolitu</i>	38
3.2.2.1 <i>Vývoj pleistocénního umění</i>	43
3.2.2.2 <i>Význam pleistocénního umění</i>	44
3.2.3 <i>Vznik muzické kultury</i>	44
3.3 KULTURNÍ PŘEHLED PALEOLITU A MEZOLITU	45
3.3.1 <i>Periodizace paleolitu a mezolitu</i>	45
3.3.2 <i>Přehled paleolitu a mezolitu v Evropě</i>	45
3.3.3 <i>Paleolit a mezolit střední Evropy</i>	49

4. MLADŠÍ DOBA KAMENNÁ (NEOLIT)	61
4.1 NEOLITICKÉ HOSPODÁŘSTVÍ	63
4.2 NEOLITICKÁ SPOLEČNOST	70
4.3 KULTURNÍ PŘEHLED NEOLITU EVROPY	71
4.3.1 <i>Časové a územní členění</i>	71
4.3.2 <i>Neolit střední Evropy</i>	73
4.3.2.1 <i>Starý neolit</i>	73
4.3.2.2 <i>Střední neolit</i>	73
4.3.2.3 <i>Mladý neolit</i>	77
5. POZDNÍ DOBA KAMENNÁ (ENEOLIT)	86
5.1 DOVRŠENÍ NEOLITICKÉ REVOLUCE	87
5.2 ENEOLITICKÁ SPOLEČNOST.....	90
5.3 KULTURNÍ PŘEHLED ENEOLITU EVROPY	94
5.3.1 <i>Periodizace a územní členění</i>	94
5.3.2 <i>Eneolit střední Evropy</i>	98
5.3.2.1 <i>Časný a starší eneolit</i>	98
5.3.2.2 <i>Střední eneolit</i>	99
5.3.2.3 <i>Mladší eneolit</i>	101
5.3.2.4 <i>Pozdní eneolit</i>	104
6. DOBA BRONZOVÁ	112
6.1 HOSPODÁŘSKÁ ZÁKLADNA DOBY BRONZOVÉ	113
6.1.1 <i>Nástup „praěmesel“</i>	114
6.1.2 <i>Obchod a předmíncovní platidla</i>	117
6.2 SPOLEČNOST DOBY BRONZOVÉ	117
6.3 KULTURNÍ PŘEHLED DOBY BRONZOVÉ V EVROPĚ	122
6.3.1 <i>Časové a územní členění</i>	122
6.3.2 <i>Doba bronzová ve střední Evropě</i>	125
6.3.2.1 <i>Starší doba bronzová</i>	125
6.3.2.2 <i>Střední doba bronzová</i>	135
6.3.2.3 <i>Mladší doba bronzová</i>	142
6.3.2.4 <i>Pozdní doba bronzová</i>	154
7. STARŠÍ DOBA ŽELEZNÁ - HALŠTATSKÁ	171
7.1 HOSPODÁŘSKÉ POMĚRY DOBY HALŠTATSKÉ.....	173
7.1.1 <i>Objev a technologie výroby železa</i>	174
7.1.2 <i>Ostatní výrobní odvětví a obchod</i>	175
7.2 SPOLEČNOST DOBY HALŠTATSKÉ	175
7.3 KULTURNÍ PŘEHLED EVROPSKÉHO HALŠTATU	182
7.3.1 <i>Časové a územní dělení</i>	182
7.3.2 <i>Doba halštatská ve střední Evropě</i>	183
7.3.3 <i>Pozdní halštatská doba ve střední Evropě</i>	190
8. MLADŠÍ DOBA ŽELEZNÁ - LATÉNSKÁ	202
8.1 HISTORICKÝ OBRAZ DOBY LATÉNSKÉ V EVROPĚ	202
8.1.1 <i>Historický přehled</i>	203
8.1.2 <i>Keltské jazyky a kmeny</i>	203
8.1.3 <i>Keltská expanze a soumrak keltské moci v Evropě</i>	204

8.2 HOSPODÁŘSTVÍ STARÝCH KELTŮ	205
8.2.1 <i>Keltské mincovnictví</i>	206
8.3 KELTSKÁ SPOLEČNOST A JEJÍ IDEOLOGIE	207
8.4 LATÉNSKÁ KULTURA VE STŘEDNÍ EVROPĚ	215
8.5 PŮCHOVSKÁ KULTURA	228
9. DOBA ŘÍMSKÁ	232
9.1 STRUČNÝ HISTORICKÝ OBRAZ DOBY ŘÍMSKÉ V EVROPĚ	232
9.1.1 <i>Pisemné prameny</i>	232
9.1.2 <i>Historický přehled</i>	233
9.2 DĚJINY STARÝCH GERMÁNŮ	234
9.2.1 <i>Původ Germánů a germánské kmeny</i>	234
9.2.2 <i>Politické dějiny střední Evropy v 1.-4. stol.</i>	236
9.2.3 <i>Hospodářství starých Germánů</i>	238
9.2.4 <i>Společnost starých Germánů doby římské</i>	238
9.3 ARCHEOLOGIE DOBY ŘÍMSKÉ VE STŘEDNÍ EVROPĚ	242
9.3.1 <i>Doklady pobytu Římanů na území Moravy a Slovenska</i>	244
9.3.2 <i>Římsko-barbarská kultura</i>	250
10. STĚHOVÁNÍ NÁRODŮ	257
10.1 HISTORICKÝ OBRAZ DOBY STĚHOVÁNÍ NÁRODŮ	257
10.2 ČECHY, MORAVA A SLOVENSKO V DOBĚ STĚHOVÁNÍ NÁRODŮ	261
10.2.1 <i>Etnické poměry</i>	261
10.2.2 <i>Archeologie doby stěhování národů ve střední Evropě</i>	261
10.2.3 <i>Materiální kultura</i>	265
11. RANÝ STŘEDOVĚK	270
11.1 STRUČNÝ HISTORICKÝ OBRAZ EVROPY RANÉHO STŘEDOVĚKU	270
11.2 POČÁTKY SLOVANŮ	273
11.2.1 <i>Nejstarší písemné zprávy</i>	274
11.2.2 <i>Etnogeneze Slovanů</i>	275
11.2.3 <i>Slovanská infiltrace a expanze</i>	276
11.2.4 <i>Hlavní slovanské kmeny</i>	278
11.3 ŽIVOT STARÝCH SLOVANŮ	279
11.3.1 <i>Hospodářství</i>	280
11.3.2 <i>Staroslovanská společnost</i>	281
11.4 SLOVANSKÁ ARCHEOLOGIE STŘEDNÍ EVROPY	287
11.4.1 <i>Raněslovanská doba</i>	287
11.4.2 <i>Doba Sámovy říše</i>	288
11.4.3 <i>Doba předvelkomoravská</i>	290
11.4.4 <i>Doba velkomoravská</i>	294
11.4.5 <i>Velkomoravská kultura</i>	301
OBECNÁ STUDIJNÍ LITERATURA	320
ZÁKLADNÍ ARCHEOLOGICKÁ PERIODIKA	321
POUŽÍVANÉ ZKRATKY	321